
Sługocinek, st. 1, gm. Golina, woj. wielkopolskie, AZP 57-38/18

Informator Archeologiczny : badania 34, 167-168

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Piec (?) – obiekt analogiczny do odkrytego w 1999 r. Na głębokości 50 cm odsłonięto kolistą jamę o średnicy 1,60 m. Jama w przekroju owalna, zawierała gruzowisko ogromnych brył polepy odcisniętej na belkach i dranicach. Ziemia pod gruzowiskiem spopielała, przepalona. Dno jamy „pieca” sięgało 1,50 m od pow. ziemi. Wśród brył polepy znaleziono 71 fragmentów naczyń ręcznie lepionych i 10 toczonych. Funkcja „pieca” nie jest wyjaśniona.

Poza ww. obiektami odkryto kilka jam gospodarczych, z inwentarzem podobnym do opisanego wyżej. Luźno znaleziono pierwszą na terenie badanej osady żelazną kłódkę cylindryczną, klamrę do pasa i grot strzały (również żelazne).

Tegoroczne badania osady w Siemiechowie potwierdziły przypuszczenie, że teren dotychczas niedostępny (brak zgody właścicieli lasu), położony na południu stanowiska, kryje kolejne obiekty. Obecnie zarysowała się możliwość prowadzenia prac i w tej części osady.

Materiały z badań i dokumentacja znajdują się w Muzeum Miasta Pabianic. Muzeum Miasta Pabianic planuje kontynuację badań w Siemiechowie.

SŁUGOCINEK, st. 1,
gm. Golina, woj. wielkopolskie,
AZP 57-38/18

- osada kultury pucharów lejkowatych
- osada kultury łużyckiej (późna epoka brązu, wczesna epoka żelaza)
- osada kultury przeworskiej
- punkt osadniczy z okresu z wczesnego średniowiecza

Badania przeprowadzone w ramach Centrum Badań Archeologicznych Fundacji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad. Pracami terenowymi kierował mgr Andrzej Krzyszowski z Muzeum Archeologicznego w Poznaniu. Pierwszy sezon badań.

Stanowisko odkryto w trakcie badań powierzchniowych w ramach AZP w 1986 r. Na podstawie przeprowadzonych dodatkowo badań weryfikacyjnych (w 1999 r.) stanowisko zostało wytypowane do stacjonarnych badań wykopaliskowych o charakterze szerokopłaszczyznowym, podjętych w związku z planowaną w tym miejscu budową odcinka projektowanej autostrady A2.

Prace terenowe prowadzono od 21 sierpnia do 17 października. Przebadano powierzchnię 5900 m².

W wykopach badawczych szkieleł glebowy był zróżnicowany i stanowiła go warstwa lekko spłaszczonej gliny, zwarta glina lub piaski o frakcji drobnopziarnistej. Z kolei humus, czyli wierzchnią warstwę nadkładu, tworzył ciemnoszary piasek, o bardzo wysokiej próchniczności, jego miąższość wahała się od 35 cm do około 55 cm, sięgając w niektórych partiach wykopów nawet głębokości 1 m.

W zakresie chronologii i funkcji wymieniony materiał reprezentuje 5 horyzontów czasowo-kulturowych:

1. Osada kultury pucharów lejkowatych.

2. Osada kultury łużyckiej. W pierwszym sezonie wykopaliskowym materiały z tego okresu występowały w układzie rozproszonym i stanowiło je zaledwie kilka obiektów nieruchomych oraz niewielki zbiór ceramiki. Wśród zarejestrowanych obiektów brak pozostałości po budowlach o charakterze mieszkalnym. Zestaw źródeł ruchomych jest niezbyt liczny, ale w zbiorze ceramiki naczyniowej zarejestrowano cechy dystynktywne pod względem chronologicznym, które wstępnie określono jako odpowiadające okresom: późnobrązowemu (VEB) i halsztackiemu (Ha).

3. Osady kultury przeworskiej: z okresu przedrzymskiego i wczesnego okresu rzymskiego. Do tej jednostki kulturowej zakwalifikowano większość wydobytego materiału archeologicznego z tego stanowiska. Funkcjonalnie wśród obiektów nieruchomych tej kultury wyróżniono co najmniej 7 ich kategorii jako elementy zabudowy tej osady. Są to następujące kategorie obiektów:

a) budowle mieszkalne,

b) budowle naziemne,

c) jamy – najliczniejsza grupa obiektów, wśród których przeważały jamy o charakterze odpadowym. Jamy zasobowe (nieco większe od poprzednio wymienionych) pełniły niewątpliwie funkcję jam-piwniczek. Choć funkcję tych obiektów trudno jednoznacznie ocenić bez dodatkowych badań specjalistycznych, niemniej z charakteru ich wypełnień (z reguły o dwuwarstwowym układzie), ich morfologii oraz rodzaju odkrytych źródeł ruchomych (fragmenty naczyń zasobowych) można z dużym prawdopodobieństwem uznać wyżej wymienioną kwalifikację funkcjonalną,

d) jamy postłupowe – również liczna grupa obiektów, wśród których część tworzy współcześnie wyznaczone zarysy konstrukcji budowli naziemnych (wskazane wcześniej). Pozostałe jamy słupowe funkcjonalnie są obecnie nieokreślone, a zapewne ich część pozostanie także nieokreślona pod względem kulturowym,

e) paleniska i ogniska – stanowi je grupa zaledwie kilku obiektów, wśród których udało się zauważyć pewną tendencję w ich lokalizacji. Pierwsza grupa wystąpiła na peryferiach osady, poza obszarem o zwartej zabudowie, a kolejne stwierdzono w niewielkiej odległości od budynków mieszkalnych.

f) piece.

Chronologicznie materiały osadowe kultury przeworskiej, na podstawie reguł wykonawstwa i form ceramiki naczyniowej (w niewielkiej zaś części na podstawie źródeł pozaceramicznych), można odnieść w zdecydowanej większości do fazy A2-A3 młodszego okresu przedrzymskiego. Trzeba jednak zaznaczyć, iż w zachodniej partii stanowiska wystąpiły obiekty z materiałem „młodszym” chronologicznie, datowanym już na okres wczesnorzymski. Do tej kategorii obiektów kwalifikuje się bez wątpienia źródła odkryte wcześniej w ww. półziemiance, jak też zapewne wiele innych jam i dołków postłupowych z tej części stanowiska. Najprawdopodobniej stanowią one część odkrytej na sąsiednim stanowisku (Sługocinek, st. 13) osady tej kultury, datowanej właśnie na okres wczesnorzymski.

4. Ślad – punkt osadniczy z okresu wczesnego średniowiecza. Ten horyzont chronologiczny wyodrębniono na podstawie zbioru około kilkunastu fragmentów ceramiki, zarejestrowanych wyłącznie w warstwie naturalnej. Dotychczas nie odkryto na tym stanowisku żadnych obiektów nieruchomych z tego okresu. Na podstawie zanotowanych na ceramice wątków ornamentacyjnych można wstępnie datować źródła z tego czasu na fazę E wczesnego średniowiecza. Niewątpliwie ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego na tym stanowisku należy wiązać z funkcjonowaniem zwartego osadnictwa z tego okresu czasu, zarejestrowanym na sąsiednim stanowisku Sługocinek 13.

Przewidziano kontynuację badań, a dotychczas odkryte materiały oraz dokumentacja są przechowywane w siedzibie Centrum Badań Archeologicznych Fundacji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Sługocinek, st. 13,
gm. Golina, woj. wielkopolskie,
AZP 57-38/58

patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

SOBIENIE BISKUPIE,
st. 9, gm. Sobienie Jeziory,
woj. mazowieckie, AZP 62-
69/97

- ślady osadnictwa neolitycznego
- cmentarzysko kultury grobów kloszowych z wczesnej epoki żelaza
- cmentarzysko kultury przeworskiej z młodszego okresu przedrzymskiego i wczesnego okresu wpływów rzymskich
- cmentarzysko kultury wielbarskiej z późnego okresu wpływów rzymskich
- ślady osadnictwa z okresu nowożytnego